

11.10.2002

348/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

RATKAISIJAN MERKITSEMINEN TULLIN VEROTUSPÄÄTÖKSEEN

KANTELU

Olette osoittanut eduskunnan oikeusasiamiehelle 30.1.2001 päivätyn kirjoituksen, jossa pyydätte oikeusasiamiestä tutkimaan, toimiiko tulli voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti jättäessään tekemistään veronpalautuspäätöksistä päätöksen tehneen virkamiehen nimen pois.

- - -

RATKAISU

Suomen perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Kantelussa on kysymys oikaisuasiana käsitellystä veronpalautuspäätöksestä niin kuin tullin selvityksestä lähemmin ilmenee. Oikaisumenettely on hallintomenettelyä ja siihen sovelletaan hallintomenettelylakia.

Päätöksen sisältövaatimuksista säädetään hallintomenettelylain 23 §:ssä. Kyseinen lainkohta asettaa päätöksen sisältövaatimukseksi ainoastaan sen, että päätöksestä tulee ilmetä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia muuten on ratkaistu.

Koska voimassa olevan lain säännöksiä päätöksen sisällöstä on pidetty varsin väljinä ja epätäsmällisinä, on eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (HE 72/2002 vp) hallintolaiksi esitetty, että päätöksessä olisi mainittava sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi tarvittaessa pyytää lisätietoja päätöksestä (44 § 1 mom. 4 kohta). Ehdotusta koskevissa perusteissa (s. 99-100) on todettu seuraavaa:

"Säännöksessä tarkoitettuna henkilönä olisi luontevinta mainita päätöksen tekijä tai muu asian ratkaisemiseen osallistunut. Tällainen henkilö voisi olla myös esittelijä, jonka ehdotuksesta päätös on tehty. Jos asian ratkaisemiseen osallistuneita henkilöitä on useita, päätöksessä voitaisiin mainita yksi heistä."

Nyt kysymyksessä olevissa veronpalautuspäätöksissä oli mainittu asian käsittelijän nimi, puhelinnumero ja osoitetiedot. Päätöksen antamisen jälkeen - eli vuoden 2001 alusta - Vaasan tullissa oli saadun selvityksen mukaan omaksuttu menettely, jossa päätöksen hyväksyminen tapahtui myös tietojärjestelmätasolla. Määritelty hyväksyjä vahvistaa hyväksymisensä omalla käyttäjätunnuksella tapahtuneella merkinnällä tietojärjestelmään. Sen lisäksi arkistokappaleeseen merkittiin aina oikaisun hyväksyjän ja asian valmistelleen virkamiehen nimet heidän omakätisenä allekirjoituksiin. Tämän kantelun selvittämisen yhteydessä Vaasan tulli oli 26.3.2001 antanut uuden ohjeen,

jonka mukaan oikaisu- ja jälkiverotuspäätökseen on aina merkittävä myös päätöksen tehneen virkamiehen nimi.

Saadun selvityksen perusteella katson, että ratkaisijan nimen merkitsemättä jättäminen ei ole lainvastaista. Korostan kuitenkin, että perustuslain 118 §:n virkavastuuta säätelevän pykälän 3 momentin mukaan jokaisella, joka on kärsinyt oikeuden loukkauksen tai vahinkoa virkamiehen tai julkista tehtävää hoitavan henkilön lainvastaisen toimenpiteen tai laiminlyönnin vuoksi, on oikeus vaatia tämän tuomitsemista rangaistukseen sekä vahingonkorvausta julkisyhteisöltä tai virkamieheltä tai muulta julkista tehtävää hoitavalta sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Jotta tämä perustuslaissa turvattu oikeus toteutuisi, tulee jokaisella olla oikeus saada tietää niiden virkamiesten nimet, jotka päätöksen tekijöinä, valmistelijoina tai muilla perusteilla voivat olla vastuussa häntä koskevista päätöksistä. Tiedonsaantia helpottaisi, jos ratkaisijan nimi mainittaisiin päätöksissä. Näiden periaatteiden valossa on Vaasan tullin nyttemmin omaksuma käytäntö mielestäni hyvän hallinnon periaatteiden mukainen.

Näin ollen kantelunne ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin, että saatan Tullihallituksen tietoon käsitykseni oikaisupäätöksiin tehtävän ratkaisijamerkinnän aiheellisuudesta. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä vastauksestani Tullihallitukselle tiedoksi. Lähetän tämän vastauksen jäljennöksenä tiedoksi myös Läntiselle tullipiirille ja Vaasan tullille.